

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-348/15

Stadt Wiener Neustadt
versus
Niederösterreichische Landesregierung

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Verwaltungsgerichtshof)

Eelotsusetaotlus – Teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamine – Direktiiv 85/337/EMÜ – Direktiiv 2011/92/EL – Kohaldamisala – Mõiste „konkreetne siseriiklik õigusakt“ – Keskkonnamõju hindamata jätmine – Lõplik luba – Keskkonnamõju hindamata jätmise tagantjärgi seadustamine – Koostööpõhimõte – ELL artikkel 4

Kokkuvõte – Euroopa Kohtu otsus (esimene koda), 17. november 2016

- 1. Keskkond – Teatavate projektide keskkonnamõju hindamine – Direktiiv 85/337 – Kohaldamisala – Siseriikliku seadusandliku aktiga vastu võetud projekt – Väljajätmine – Tingimused – Siseriikliku kohtu hinnang*
(Nõukogu direktiiv 85/337, muudetud direktiiviga 97/11, artikli 1 lõiked 2 ja 5)
- 2. Keskkond – Teatavate projektide keskkonnamõju hindamine – Direktiiv 85/337 – Siseriiklikud õigusnormid, mis omistavad tagantjärele seadustamise loale samasuguse mõju kui ehitusloale, mis on antud enne tööde teostamist – Vastuvõetamatus*
(Nõukogu direktiiv 85/337, muudetud direktiiviga 97/11, artikli 2 lõige 1)
- 3. Euroopa Liidu õigus – Vahetu õigusmõju – Siseriiklikud menetlusnormid – Kohaldamise tingimused – Võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtete järgimine – Liidu õiguses nende normide puudumine, mis käsitlevad keskkonnamõju eelneva hindamise kohustust rikkudes antud teostamislubade vaidlustamise tähtaegu – Asjaomase liikmesriigi poolt hagi esitamiseks mõistliku tähtaja kehtestamine – Vastuvõetavus*
(Nõukogu direktiiv 85/337, muudetud direktiiviga 97/11, artikli 2 lõige 1)
- 4. Keskkond – Teatavate projektide keskkonnamõju hindamine – Direktiiv 85/337 – Kohaldamisala – Projekt, mis on vastu võetud keskkonnamõju hindamise kohustust rikkudes tehtud otsuse alusel, kuid mida peetakse siiski siseriikliku õigusega kooskõlas olevaks – Kaasaarvamine – Siseriiklikud õigusnormid, mis näevad ette loa andmise otsuse tagantjärele seadustamise – Vastuvõetamatus*
(Nõukogu direktiiv 85/337, muudetud direktiiviga 97/11, artikli 1 lõige 5)

5. *Keskfond – Teatavate projektide keskkonnamõju hindamine – Direktiiv 85/337 – Pädevate asutuste kohustus viia enne loa andmist läbi hindamine – Hindamise läbi viimata jätmine – Ametiasutuste kohustus rikkumine kõrvaldada – Ulatus – Kahju hüvitamise hagi esitamist takistavad siseriiklikud õigusnormid, kuigi siseriikliku õiguse kohaselt ette nähtud tähtaeg ei ole möödunud – Vastuvõetamatus*

(ELL artikli 4 lõige 3; nõukogu direktiiv 85/337, muudetud direktiiviga 97/11, artikli 2 lõige 1)

1. Direktiivi 85/337 teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, mida on muudetud direktiiviga 97/11, artikli 1 lõike 5 kohaselt sõltub projekti väljajätmine direktiivi kohaldamisalast kahe tingimuse täitmisest. Esiteks tuleb projekti üksikasjad võtta vastu konkreetse seadusandliku aktiga. Teiseks tuleb direktiivi eesmärgid, sealhulgas teabe andmine saavutada seadusandliku menetluse kaudu.

Esimene tingimus nõuab, et seadusandlikul aktil oleksid samad tunnused nagu teostusloal direktiivi 85/337 artikli 1 lõike 2 tähenduses. Eelkõige peab ta andma arendajale õiguse projekt teostada ja hõlmama nagu teostuslubagi kõiki projekti osi, mis on keskkonnamõju hindamise suhtes asjakohased, pärast seda, kui seadusandja on neid kaalunud. Seadusandlikust aktist peab seega selguma, et direktiivi 85/337 eesmärgid on asjaomase projektiga seoses täidetud. See tingimus ei ole täidetud, kui akt ei hõlma asjaolusid, mis on vajalikud projektile loa andmise keskkonnamõju hindamiseks.

Teise tingimuse kohaselt tuleb direktiivi 85/337 eesmärgid saavutada seadusandliku menetluse kaudu. Järelikult peab seadusandjal olema projekti vastuvõtmisel piisavalt teavet. Seejuures peab arendaja esitatud teave hõlmama vähemalt projekti kirjeldust, mis sisaldab teavet projekti koha, lahenduse ja mahu kohta, olulise kahjuliku mõju vältimiseks, vähendamiseks ja võimaluse korral kõrvaldamiseks ette nähtud meetmete kirjeldust, ning andmeid, mida on vaja selle põhimõju täpsustamiseks ja hindamiseks, mida projekt keskkonnale tõenäoliselt avaldab.

Siseriiklik kohus peab hindama, kas need tingimused on täidetud, võttes seejuures arvesse nii vastuvõetud seadusandliku akti sisu kui ka kogu akti vastuvõtmiseni viinud seadusandlikku menetlust ning eelkõige ettevalmistavaid akte ja parlamendi arutelusid.

(vt punktid 26–31)

2. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 36 ja 37)

3. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 40–42)

4. Direktiivi 85/337 teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, mida on muudetud direktiiviga 97/11, artikli 1 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et see ei välista direktiivi kohaldamisalast projekti, mis on hõlmatud sellise õigusnormiga, mille kohaselt keskkonnamõju hindamise kohustust rikkudes tehtud otsuse esemeks olev projekt tuleb lugeda õiguspäraselt loa saanuks, kui selle otsuse vaidlustamise tähtaeg on möödunud. Niisugune õigusnorm on Euroopa Liidu õigusega vastuolus, kui selle normi kohaselt loetakse selline projekt eelneva keskkonnamõju hindamise läbinuks.

Seevastu on kõnealuse direktiiviga vastuolus liikmesriigi õigusnorm, millest tuleneks, et projektid, millele antud luba ei saa enam siseriiklikus õiguses sätestatud vaidlustamistähtaja möödumise tõttu vahetult vaidlustada, loetakse keskkonnamõju hindamise kohustuse osas lihtsalt õiguspäraselt loa

saanuks. Selline säte on juba iseenesest direktiiviga 85/337 vastuolus kas või seetõttu, et nimetatud sätte õiguslik tagajärg on see, et pädevad asutused vabastatakse kohustusest võtta arvesse asjaolu, et projekt selle direktiivi tähenduses teostati ilma keskkonnamõju hindamiseta, ning hoolitseda selle eest, et seda keskkonnamõju hinnatakse, kui projektiga seotud tööd ja füüsilised muutmised nõuavad hiljem teostusloa saamist.

(vt punktid 43, 44, 49 ja resolutsioon)

5. Liikmesriigid peavad hüvitama kahju, mis on tekkinud keskkonnamõju hindamise kohustuse täitmata jätmisest. Selleks peavad liikmesriigi pädevad asutused võtma kõik üld- või erimeetmed, et parandada sellise kohustuse täitmata jätmisest tingitud olukord.

Kuigi sellise kahju hüvitamise hagi esitamise tingimused, eelkõige selle tuvastamine, kas iga õigusvastasust tuleb lugeda süüliseks rikkumiseks, samuti põhjusliku seose tuvastamise tingimused määratakse liidu õiguse sätete puudumisel kindlaks liikmesriigi õigusnormidega, ning kuigi sellise hagi osas võib kehtestada teatud tähtaja, tingimusel et võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtet on järgitud, peab tõhususe põhimõttest lähtuvalt siiski olema võimalik esitada nimetatud hagi mõistlikel tingimustel. Eeltoodust tuleneb, et kui liikmesriigi õigusnormi kohaselt ei ole pärast teatud tähtaja möödumist enam võimalik esitada ühtegi hagi kahju hüvitamiseks, mis tekkis direktiivi 85/337 teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, mida on muudetud direktiiviga 97/11, artikli 2 lõikes 1 sätestatud keskkonnamõju hindamise kohustuse rikkumise tõttu, isegi kui liikmesriigi õiguses sätestatud kahju hüvitamise hagi esitamise tähtaeg ei ole veel möödunud, on see õigusnorm ka sel põhjusel vastuolus liidu õigusega.

(vt punktid 45–48)